

ESTEETTÖMYYSOPAS
JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN
KATUALUEELLA
TEHTÄVIIN TÖIHIN

Maaliskuu 2023

ALKUSANAT

Tämä opas on tehty A-Insinöörit Civil Oy:ssä Jyväskylän kaupungille osana opinnäytetyötä ”Esteettömät katutyömaat, opas esteettömyyden parantamiseen Jyväskylässä”.

Oppaan on laatinut Suvi Lehtinen A-Insinööreiltä. Oppaan laatimiseen ovat osallistuneet Jyväskylän kaupungilta Erja Mutanen, Ilkka Toppila, Tuula Flyktman ja Jukka Piispanen.

Oppaan tiedot pohjautuvat SuRaKu-ohjeiston esteettömän ympäristön suunnitteluohjekorttiin 8 sekä Invalidiliiton verkkosivujen esteettömyysosioon.

Lisäksi on hyödynnetty osana opinnäytetyötä pidetyissä haastatteluissa esille nousseita tarpeita ja toiveita sekä Jyväskylän kaupungin katu- ja sijoituspaikkalupia täydentäviä ohjeita ja ehtoja.

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KATUTYÖLUPA

Jyväskylän kaupungin verkkosivuilta löytyy ohjeet katutyölupailmoituksen tekemiseen sekä Jyväskylän kaupungin katu- ja sijoituspaikkalupia täydentävät ohjeet ja ehdot.

Linkit:

[Katutyöluupa](#)

[Katu- ja sijoituspaikkalupia täydentävät ohjeet ja ehdot](#)

[Katutyöhön liittyvät liikennejärjestelyt](#)

Lisätietoa katutyöluvasta:

Kaupunkirakenteen neuvonta

puh. 014 569 5000

kaupunkirakenne[at]jyvaskyla.fi

HYÖDYLLISIÄ OHJEITA JA LINKKEJÄ

[ESKE](#)

[Invalidiliitto](#)

[Näkövammaisten liitto](#)

[Kuuloliitto ry](#)

[SuRaKu-ohjekortti 8](#)

[SuRaKu-projektin loppuraportti](#)

Invalidiliiton mukaan esteettömydessä on kyse siitä, että rakennetun ympäristön suunnittelussa, toteutuksessa ja kunnossapidossa otetaan huomioon ihmisten moninaisuus [2].

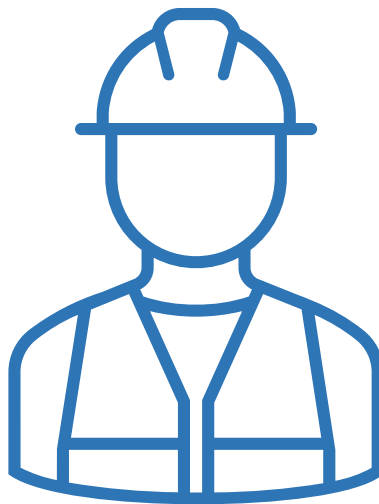
Esteettömyys on osaltaan vaikuttamassa yhdenvertaisuuden toteutumiseen [2].

Myös katutyömaiden tulee olla esteettömiä, jotta kaikki eri käyttäjäryhmät pystyvät liikkumaan sujuvasti ja turvallisesti.

Eri käyttäjäryhmiä ovat muun muassa liikkumis- ja toimimisrajoitteiset ihmiset, vanhukset, lapset, lastenvaunujen kanssa kulkevat, huoltoliikenne jne.

Esteettömyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota alueilla, joilla on paljon jalankulkijoita tai julkisia palveluita [4] (terveyspalvelut, päiväkotit, oppilaitokset, toimintakeskukset, ikäihmisten palvelutalo, linja-autopysäkki tms.).

ESTEETTÖMYYS

Aina katuymäristössä kaikkia vaatimuksia ei pystytä toteuttamaan esimerkiksi tilanpuutteen vuoksi. Tällöin tiedottamiseen tulee panostaa entistä enemmän. Esteettömyyden tulee kuitenkin aina olla lähtökohta tilapäisissä liikennejärjestelyissä. Esteettömyysvaatimukset koskevat sekä lyhyt- että pitkäkestoisia työmaita.

Tee katutyöilmoitus

Tutustu Jyväskylän kaupungin katutyölupasivustoon sekä katu- ja sijoituspaikkalupia täydentäviin ohjeisiin ja ehtoihin. Liitä ilmoitukseen tilanteen mukaan selostus tai suunnitelma tilapäisistä liikennejärjestelyistä sekä tarvittaessa selvitys kaivantotöistä.

Tutustu työmaan vaikutusalueeseen

Jyväskylän kaupungin karttapalvelusta saa tietoa eri sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä koulujen, oppilaitosten ja päiväkotien sijainneista. Sieltä saa tietoa myös linja-autoreiteistä.

Kysy tarvittaessa käyttäjäryhmiltä heidän tarpeistaan ja toiveistaan.

Huomioi myös yritysten huoltoliikenne esteettömyysratkaisuissa.

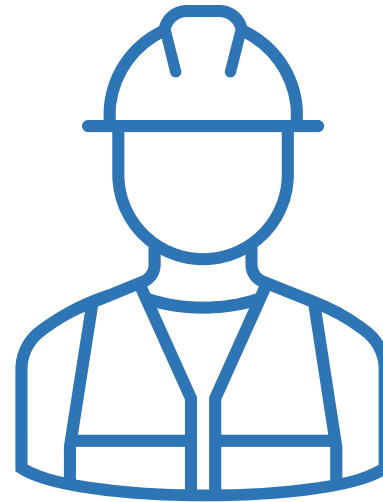

ENNAKOINTI

Perehdytä työmaan henkilöstö

Kaikkien työmaalla toimivien tulee huomioida esteettömyys työssään sekä osata tarvittaessa opastaa ja auttaa liikkumis- ja toimimisrajoitteisia ihmisiä.

Luvan saajan tulee tiedottaa yleistä liikennettä merkittävästi haittaavan työn liikennejärjestelyistä. Tiedote tulee toimittaa sähköpostilla riittävän ajoissa tarkastettavaksi luvan myöntäjälle, joka välittää tiedotteen viestimille Jyväskylän kaupungin vakiojakelun mukaisesti. Lisäksi tiedote julkaistaan Jyväskylän kaupungin verkkosivujen uutissivulla. [1.] Vaikuttavissa työmaissa tiedottamista on hyvä suunnitella yhteistyössä luvan myöntäjän kanssa.

TIEDOTTAMINEN

Tiedotteesta tulee selvitä ainakin seuraavat asiat:

- Mikä työmaa on kyseessä
- Milloin työt käynnistyvät
- Milloin työ valmistuu
- Miten työmaa vaikuttaa ajoneuvo- sekä kävely- ja pyöräliikenteeseen
- Selvitys mahdollisesta kiertoreitistä
- Yhteystiedot, joista median edustajat voivat tarvittaessa kysyä lisätietoa työmaasta [1].

Kulkuväylän vapaan leveyden tulee olla vähintään 1,5 metriä ja vapaan korkeuden vähintään 2,2 metriä [3].

Kulkuväylällä tulee olla vähintään 1,8 metriä leveä kohtaamispaikka, jos kaitein rajattu kulkuväylä on yli 15 metriä pitkä [3].

Kulkuväylällä ei saa olla mitään esteitä, mihin voisi törmätä, pudota, kompastua tai jäädä kiinni [3].

Pinnan tulee olla tasainen, luistamaton ja kova [3].

Pidempikestoisilla työmailla työnaikainen kulkuväylä tulee päällystää, jos se on normaalilanteessa päällystetty [3].

Kulkuväylän ja luiskan sivukaltevuuden tulee olla enintään 2 % ja pituuskaltevuuden 8 % [3].

KULKUVÄYLÄT, LUISKAT YM.

Luiskan vapaan leveyden tulee olla vähintään 1,2 metriä ja sen tulee kestää vähintään 250 kg. Luiskan pinnan tulee olla karhea. [3.]

Luiskan molemmin puolin tulee sijoittaa yhtenäinen ja alhaalta kiinnitettävä käsijohde 0,9 metrin korkeuteen. Jos luiska ei ole kiinni kiinteässä seinässä, siinä tulee olla suojareunus, jonka korkeus on vähintään 5 cm. [3.]

Kulkusilloilla tulee olla aina kaide.

Kaivannot aidataan aina ohjeiden mukaisesti.

Työmaa vastaa työnaikaisesta talvikunnossapidosta, jos kaupungin koneellinen talvikunnossapitokalusto ei mahdu sitä suorittamaan [3].

Opasteiden tulee sijaita kulkuväylän vieressä silmien korkeudella aiheuttamatta näkemäestettä tai törmäysvaaraa [3].

Opasteiden tulee olla johdonmukaisia ja helposti havaittavissa.

Opasteiden pohjaväriin tulee olla keltainen ja tekstin/symbolin musta [3].

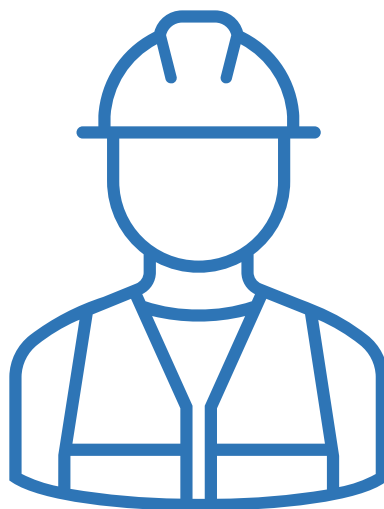
Opasteiden kirjaisinkoko:

30–45 mm (vierestä luettaessa)

80–100 mm (1–3 metrin päästä luettaessa) [3].

Lisätietoa ja tarkempia ohjeita liittyen tilapäisten liikennejärjestelyiden esteettömään toteuttamiseen löytyy [SuRaKu-ohjeiston esteettömän ympäristön suunnitteluohjekortista 8](#).

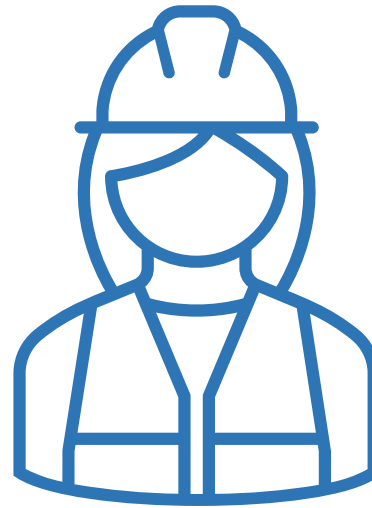
OPASTEET JA TYÖMAATAULUT

Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee tiedottaa rakentamisesta pystyttämällä rakennustyömaalle työmaataulu [1].

Työmaataulusta tulee ilmetä työn suorittaja ja työstä vastaavan yhteystiedot. Tarvittaessa taulusta tulee ilmetä myös rakennushankkeen tarkoitus, laajuus ja kohteen valmistumisajankohta. [1.]

ESTEETTÖMÄT PYSÄKÖINTI- PAIKAT

Jos tilapäisten liikennejärjestelyiden ajaksi joudutaan poistamaan käytöstä esteettömiä pysäköintipaikkoja, tulee poistettujen paikkojen tilalle järjestää korvaavat esteettömät pysäköintipaikat.

Pysäköintipaikat tulee merkitä selkeästi ja yksiselitteisesti, jotta on selvää, missä saa pysäköidä ja missä ei.

Pysäköintipaikkojen tulee sijaita siten, että kulku pysäköintipaikalta asiointipaikkaan on esteetön ja että pyörätuolin mahtuu kasaamaan autosta käsin myös kuljettajan puolelta.

Pysäköintipaikkojen talvihoidosta tulee muistaa huolehtia.

Valo-ohjatun suojatien sulkeminen

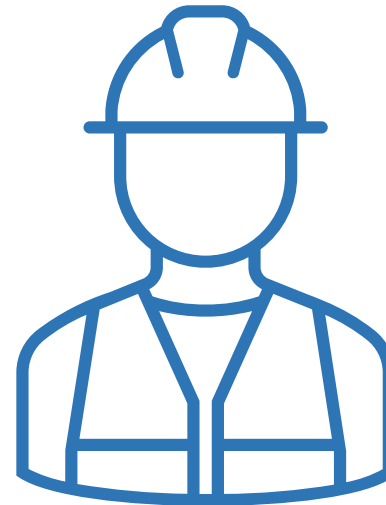
Jos valo-ohjattu suojatie suljetaan työn ajaksi, tulee varmistua siitä, että valo-ohjaus on kaikilta osin (myös äänimerkki) pois käytöstä. Näkövammaisiet ihmiset suunnistautuvat äänimerkkien avulla, joten liikennevalot eivät saa antaa vääränlaista merkkiä.

Suojatiemerkinnot

Käytöstä poistettujen suojateiden ajoratamerkinnot tulee poistaa. Jos ne jäävät poistamatta, ne voivat ohjata jalankulkijoita ajoradalle.

Jalankulun ohjaus ja opastus

Jalankulun ohjauksen tulee olla selkeä ja turvallinen. Työmaa-aidat eivät saa missään tilanteessa ohjata kulkua työmaa-alueelle eikä ajoradalle.

VAARAN-
PAIKKOJA

Jalkakäytävien luiskaukset ja talvihoito

Jalankulun luiskaukset jalkakäytävältä väliaikaiselle suojatielle ajoradalle helpottavat liikkumisrajoitteisten ihmisten kulkemista. Luiskausten tekemisessä tulee kuitenkin huomioida, että ne voivat olla vaarallisia aurakuskeille.

Lippusiiman käyttö

Lippusiiman käyttö on ehdottomasti kielletty kaikilla työmailla. Näkövammaisen ihmisen ei pysty havaitsemaan valkoisella kepillä lippusiimaa.

MUISTILISTA

- Katutyöilmoitus tehty
- Kartoitettu kohteen eri käyttäjäryhmät
- Tiedotettu asianmukaisesti
- Henkilöstö perehdytetty
- Työmaalla johdonmukaiset ja selkeät opasteet
- Kulkuväylät, luiskat yms. rakenteet vaatimusten mukaiset
- Vaaranpaikat tunnistettu ja huomioitu suunnittelussa

PÄIVITYSLOKI

Versionumero	Päivämäärä	Tekijä	Muutokset
Versio 1.0	16.3.2023	Suvi Lehtinen	

LÄHTEET

[1] Jyväskylä. 2023. Jyväskylän kaupungin katu- ja sijoituspaikkalupia täydentävät ohjeet ja ehdot 1.4.2023 LUONNOS. Viitattu 16.3.2023.

[2] Invalidiliitto. N.d. Esteettömyys. Viitattu 14.2.2023. <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys>

[3] SuRaKu-projekti. 2008. Esteettömän ympäristön suunnitteluohjekortti 8. Viitattu 14.2.2023. https://www.hel.fi/static/hki4all/ohjeet/Suraku_Kortti-8_060208.pdf

[4] SURAKU. 2005. Esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher- ja piha-alueilla. Sosiaali- ja terveysministeriö ym. Viitattu 14.2.2023. https://www.hel.fi/static/hki4all/ohjeet/SURAKU_Loppuraportti.pdf

JYVÄSKYLÄ

 A-INSINÖÖRIT